

Reactie van Zaanstad in het kader van de internetconsultatie ‘Nieuwe BBV’

Het belang van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten is evident. Andere gemeenten kunnen dienen als referentiepunt, waarmee beleidsbeslissingen van meer reliëf kunnen worden voorzien. Het opnemen van een lijst met verplichte indicatoren in de begroting is een kans om discussie met de raad te verbreden.

De opvatting dat de lijst zou leiden tot minder beleidsvrijheid is niet de onze. Zolang het bestuur voldoende duidelijk is over de eigen beleidsprioriteiten, is het voor de raad ook duidelijk welke van de verplichte indicatoren input kunnen leveren en welke in de discussie minder relevant zijn. Dit uiteraard wel onder voorwaarde dat aan de verplichte indicatoren geen (eveneens verplichte) streefwaarden worden toegevoegd.

In de huidige situatie zijn gemeenten volledig vrij bij het stellen van prioriteiten waardoor de te nemen maatregelen alleen op effectiviteit of efficiency beoordeeld kunnen worden via interne bronnen, maar niet op basis van vergelijking met gegevens uit andere gemeenten. Dat materiaal is er immers nog onvoldoende. Doordat gemeenten nu min of meer dezelfde soort maatschappelijke effecten nastreven (zij het ieder op zijn eigen niveau) wordt beter inzichtelijk welke methoden ze daarvoor het meest toepasselijk achten. Ook dat kan een prikkel zijn voor een inhoudelijke discussie met de raad.

Er bestaat echter wel een risico dat de lijst met verplichte indicatoren leidt tot een nieuwe reeks van eendimensionale lijstjes, en dat de discussie zich dan vooral zal concentreren op de rangorde van gemeenten en niet op de mechanismen die aan de scores ten grondslag liggen. Gemeentelijk beleid is geen wedstrijd.

De belangrijkste verandering in het nieuwe BBV is dat het de raad beter in staat stelt om het bestuur gericht te controleren. Die verbetering wordt ondersteund doordat de cijfers via de database-tool van de VNG (waarstaatjegemeente) beschikbaar wordt gesteld. Dit instrument bestaat echter al langer en heeft tot op heden geen rol van betekenis heeft gespeeld in de discussie tussen raad en bestuur. Om de maatregelen van het nieuwe BBV succesvol te laten zijn, is het noodzakelijk dat raadsleden opgeleid worden in het gebruik van de tool. We geven in overweging om ook andere, wellicht gebruiksvriendelijkere tools in te zetten, zoals bijvoorbeeld Statline van het CBS.

De lijn die door het nieuwe BBV wordt uitgezet is belangrijk, maar de daaruit voortvloeiende wijzigingen zouden zich niet eerder moeten materialiseren dan bij de eerste begroting van het nieuwe college in maart 2018. Dat is dan de begroting van 2019. Dat is immers het meest natuurlijke moment om een nieuwe verantwoordingsstructuur te introduceren. Hetzelfde geldt – mutatis mutandis – voor de voorgestelde verplichte productenlijst. Wijzigingen in de basis voor de financiële structuur van de begroting zouden pas in moeten gaan bij een nieuwe bestuursperiode.